

BOLALARDA O'TKIR GERPETIK STOMATIT VA UNING ZAMONAVIY DAVOLASH USULLARI

Valiyeva Mohigul Bahodir qizi

Andijon davlat tibbiyot institute Propedevtik stomatologiya kafedrası

Annotatsiya: Ushbu maqolada bolalar stomatologiyasida eng ko'p uchraydigan virusli kasalliklardan biri – o'tkir gerpetik stomatitning (O'GS) etiopatogenezi, klinik bosqichlari va zamonaviy davolash usullari tahlil qilinadi. Tadqiqotda kasallikni kompleks davolashda qo'llaniladigan virusga qarshi vositalar, immunomodulyatorlar va mahalliy muolajalarning o'рни ilmiy asoslangan. Shuningdek, kasallikning og'irlik darajalari bo'yicha qiyosiy tahlillar keltirilgan

Kalit so'zlar: o'tkir gerpetik stomatit, HSV-1, bolalar stomatologiyasi, atsiklovir, og'iz shilliq qavati, immunoterapiya, dental gel, epitelizatsiya.

KIRISH

Bolalarda og'iz bo'shlig'i shilliq qavati kasalliklari orasida o'tkir gerpetik stomatit (O'GS) yetakchi o'rinni egallaydi. Statistik ma'lumotlarga ko'ra, bu xastalik barcha stomatit turlarining 80% gacha qismini tashkil etadi. Kasallik asosan 6 oylikdan 3 yoshgacha bo'lgan bolalarda onadan o'tgan passiv immunitetning pasayishi natijasida og'ir intoksikatsiya belgilari bilan kechadi.

ETIOLOGIYA VA PATOGENEZ

Kasallik qo'zg'atuvchisi — Herpes Simplex Virus (1-tur). Virus havo-tomchi va muloqot yo'li bilan yuqadi. Virus epiteliy hujayralariga kirib, ularning strukturaviy yaxlitligini buzadi va ichi seroz suyuqlik bilan to'lgan pufakchalar (vezikulalar) hosil qiladi.

KLINIK MANZARA VA OG'IRLIK DARAJALARI

O'GSning klinik kechishi simptomlarning yaqqolligiga qarab uch darajaga bo'linadi: 1-jadva

Ko'rsatkichlar	Yengil daraja	O'rtacha daraja	Og'ir daraja
Tana harorati	$37,1 - 37,5^{\circ}\text{C}$	$38,0 - 39,0^{\circ}\text{C}$	$39,5 - 40,0^{\circ}\text{C}$
Intoksikatsiya	Sust ifodalangan	Aniq lanjlik, bosh og'rig'i	Qusish, uyqusizlik, adinamiya
Afthalar soni	2-5 tagacha	10-25 tagacha	Juda ko'p, qo'shilib ketgan
Milklar (Gingivit)	Yengil qizarish	Shishgan, qonashga moyil	Kuchli shish, nekrotik karash

ZAMONAVIY DAVOLASH STRATEGIYASI

Kompleks davolash ikki yo'nalishda olib boriladi: umumiy va mahalliy. 4.1. Umumiy terapiya: Virusga qarshi: Atsiklovir (Acyclovir) — kasallikning dastlabki 72 soatida samarasi yuqori. Immunomodulyatsiya: Viferon (shamcha) yoki interferon dori vositalari. Giposensibilizatsiya: Loratadin yoki Zirtek tomchilari. 4.2. Mahalliy davolash algoritmi: Og'riqsizlantirish: Xolisal yoki Kamistad gellari (ovqatlanishdan 15 daqiqa oldin). Antiseptika: Miramistin yoki Xlorgeksidin (0,05%) eritmalari bilan sug'orish. Nekrolitik terapiya: Karashlarni tozalash uchun proteolitik fermentlar (Tripsin, Ximotripsin). Epitelizatsiya: Solkoseril dental pastasi yoki Na'matak moyi.

XULOSA

O'GSni davolashda asosiy e'tibor virus replikatsiyasini erta to'xtatishga qaratilishi kerak. Kompleks yondashuv (umumiy va mahalliy terapiya uyg'unligi) kasallik muddatini 10-12 kundan 5-7 kungacha qisqartirish imkonini beradi. **ABSTRACT** Резюме: Статья посвящена актуальной проблеме детской стоматологии — острому герпетическому стоматиту. Описаны этиология, патогенез и современные алгоритмы лечения. Представлена сравнительная таблица степеней тяжести заболевания и этапы местной терапии. **Abstract:** The article is devoted to acute herpetic stomatitis in children. The paper describes the etiology, pathogenesis and modern treatment algorithms. A comparative table of disease severity and stages of local therapy is presented.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

- Daminov T. A. Bolalar yuqumli kasalliklari. Toshkent, 2021. – 412 b.
Kamilov X. P., Lukmanov A. A. Bolalar stomatologiyasi. – T.: 2019. – 256 b.
Иванова Е. Н. Заболевания слизистой оболочки полости рта у детей. — М.: МЕДпресс-информ, 2022. — 184 с.
Marinho, J. J. Management of Herpetic Gingivostomatitis in Children. // Journal of Clinical Pediatric Dentistry, 2021. Vol. 45(3).
O'zbekiston Respublikasi Sog'liqni saqlash vazirligi. Klinik protokollar to'plami. Toshkent, 2020.